

**МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ:
ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА**

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 08, Сентябрь

**MALLORY–WEISS SINDROMIDA ZAMONAVIY
YONDASHUVLARNING DAVOLASH ALGORITMLARI BILAN
MUTANOSIBLIGI VA DOLZARBLIGI**

Ashuraliyev Shohijaxon Xasanboyevich

Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti Ko'p tarmoqli klinikasi Shoshilinch jarrohlik bo'limi jarrohi.

Sattarov Oybek Taxirovich.

Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti 1- son fakultet va gospital jarrohlik kaferdasi professori. T.f.d.

Annotatsiya. Mallory–Weiss sindromi (MWS) — qizilo'ngach va oshqozon tutashgan qismida shilliq pardalarning uzunlamas yorilishi bilan kechadigan, ko'pincha yuqori me'da-ichak qon ketishi bilan namoyon bo'ladigan kasallikdir. Kasallik 1929-yilda K. Mallory va S. Weiss tomonidan birinchi marta tasvirlangan bo'lib, hozirgi kunda yuqori gastrointestinal qon ketishlar ichida muhim o'rin egallaydi.

Kalit so'zlar: Mallory–Weiss sindromi (MWS), K. Mallory, S. Weiss, gastrointestinal qon ketish, diagnostika, endoskopiya, tomografiya, algoritmlari va boshqalar.

Mallory–Weiss sindromi (MWS) ning dolzarbligi shundaki, klinik amaliyotda bu sindrom ko'pincha o'tkir va kutilmagan tarzda rivojlanadi. Ko'plab hollarda qon ketish o'z-o'zidan to'xtaydi, biroq bemorlarning ma'lum qismida faol va hayot uchun xavfli qon yo'qotish kuzatiladi. Shu bois zamonaviy tibbiyotda MWS ni davolashda yagona standart algoritmlar ishlab chiqish va ularni amaliyotda qo'llash masalasi alohida ahamiyat kasb etmoqda.

Zamonaviy diagnostika va algoritmlar:

1. Diagnostikaning zamonaviy yondashuvlari

Endoskopiya — MWS tashxisida “oltin standart” bo'lib, qon ketish darajasini va yirtilishning lokalizatsiyasini aniq ko'rsatadi.

Laborator tahlillar — gemoglobin, gematokrit, koagulyatsion testlar qon yo'qotish hajmini baholashda yordam beradi.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 08, Сентябрь

Kompyuter tomografiya — so‘nggi yillarda endoskopiya imkon bo‘lmagan holatlarda qo‘shimcha diagnostik usul sifatida qo‘llanmoqda.

2. Davolash algoritmlari bilan moslashuv

Xalqaro klinik tavsiyalar asosida Mallory–Weiss sindromida bemorni davolash quyidagi algoritm asosida amalga oshiriladi:

1. Stabilizatsiya bosqichi:

- Gemodinamik ko‘rsatkichlarni nazorat qilish
- Infuzion terapiya va qon quyish (zarurat bo‘lsa)
- Proton nasos ingibitorlari (omeprazol, pantoprazol)

2. Endoskopik gemostaz bosqichi:

- Faol qon ketishda — endoskopik kliplash, ligatsiya, adrenalin in‘eksiyasi yoki termokoagulyatsiya.
- Kam yoki to‘xtagan qon ketishda — faqat kuzatuv va PPI terapiyasi.

3. Rezerv bosqich (jarrohlik yoki intervension muolajalar):

- Endoskopik usullar samara bermasa, qon ketayotgan tomir embolizatsiyasi yoki jarrohlik tikuv qo‘yiladi.
- Zamonaviy yondashuvlarning dolzarbligi

Minimal invaziv texnologiyalar hozirgi vaqtda jarrohlik aralashuv ehtiyoji ancha kamaygan, endoskopik usullar (kliplash, ligatsiya, argon plazma koagulyatsiyasi) birlamchi tanlov sifatida qabul qilinmoqda. Algoritmik yondashuvning afzalliklari bemorning ahvoriga qarab individual davolash imkonini beradi. Qon ketishni tez to‘xtatish, gemodinamik barqarorlikni tiklash natijasida o‘lim ko‘rsatkichlarini kamaytiradi. Klinik qaror qabul qilish jarayonida shifokorlar uchun yagona yo‘l xaritasi vazifasini bajaradi.

Mallory–Weiss sindromi hali ham yuqori me‘da-ichak qon ketishlari orasida muhim muammo bo‘lib qolmoqda. Kasallikning kutilmagan paydo bo‘lishi, yosh va o‘rta yoshdagi bemorlarda ham uchrashi, ba‘zan intensiv terapiya talab etishi uni dolzarb tibbiy muammoga aylantiradi. Shu sababli, zamonaviy algoritmlarni ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etish shifokorlar uchun katta yordam beradi.

Xulosa. Mallory–Weiss sindromi tashxis va davolashda zamonaviy jarrohlik amaliyotida alohida o‘rin tutadi. Kasallikning asoratlari og‘ir bo‘lishi mumkin, ammo zamonaviy yondashuvlar — endoskopik gemostaz, proton nasos

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 08, Сентябрь

ingibitorlari, kompyuter tomografiya yordamida qo‘shimcha diagnostika — bemorlarni samarali davolash imkonini bermoqda.

Davolash algoritmlarini standartlashtirish va ularga qat’iy rioya qilish MWS bilan og‘rigan bemorlarda o‘lim ko‘rsatkichini kamaytiradi, jarrohlik aralashuv ehtiyojini esa keskin pasaytiradi. Shu jihatdan, zamonaviy yondashuvlarning dolzarbligi va amaliy ahamiyati juda yuqori bo‘lib qolmoqda.